

Complexnummer: 523477

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Het Dorp

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

523478, 523479

Woonplaats

Scherpenzeel

Gemeente

Scherpenzeel

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Vlieterweg 11, 3925 GA te Scherpenzeel

Complexomschrijving

Inleiding

Agrarisch COMPLEX "Het Dorp" uit 1868 bestaat uit een BOERDERIJ met HEK en een houten SCHUUR. De boerderij is van het hallehuistype met middenlangsdeel en dekbalkgebinten. Opvallend aan het woongedeelte is de architectonisch sterk benadrukte herenkamer in de middenbeuk. Het bedrijfsgebouw is een vroeg voorbeeld van een grupstal met mestdeuren in de hoge zijgevels. De gepotdekselde schuur heeft eveneens een driebeukige indeling met dekbalkgebinten. Het complex is in opdracht van de familie Royaards gebouwd. De boerderij maakte onderdeel uit van het grootgrondbezit van deze op Huis Scherpenzeel woonachtige familie. Sedert de jaren dertig is het boerderijcomplex verpacht. Het complex bevindt zich aan de zuidrand van de dorpskern Scherpenzeel, en is gesitueerd aan de oostzijde van de Vlieterweg tegen het in landschappelijke stijl aangelegde park rond Huis Scherpenzeel. Een eikenlaan markeert de grens tussen erf en park. Het erf is aan de straatzijde afgezet met een smeedijzeren spijlenhek. De rechthoekige boerderij is met het woongedeelte naar het noorden gericht. Het zadeldak heeft de nokrichting evenwijdig aan de Vlieterweg. De houten schuur staat naast de boerderij aan de straatzijde. De overige bijgebouwen op het achtererf vallen buiten de bescherming.

Waardering

Agrarisch complex "Het Dorp" uit 1868.

- Van architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een agrarisch complex uit 1868, waarvan de onderdelen een driebeukige indeling hebben met middenlangsdeel en dekbalkgebinten. Met name het hoofdgebouw heeft een rijk uitgevoerd exterieur en is een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vroeg voorbeeld van een bedrijfsgebouw met grupstal en mestdeuren in de hoge zijgevels.

- Van cultuurhistorische waarde vanwege de relatie tussen de boerderij en het Huis Scherpenzeel; herkenbaar aan het kleurgebruik op de luiken, het opschrift van de gevelsteen en de herenkamer.

- Van stedenbouwkundige waarde als markant gesitueerd complex bij de zuidelijke entree tot de dorpskern Scherpenzeel en aan de rand van het in landschappelijke stijl aangelegde park rond Huis Scherpenzeel.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 523478

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 juni 2002
Kadaster deel/nr	82943/77

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Scherpenzeel	Scherpenzeel	Gelderland

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Scherpenzeel	E			3859

Omschrijving**

Omschrijving

BOERDERIJ "Het Dorp" uit 1868 met HEK. Het pand heeft een rechthoekig grondplan met woon- en bedrijfsgedeelte onder doorgaand zadeldak. Het woongedeelte is met de voorgevel naar het noorden gericht. Het DAK is gedekt met gesmoorde oud-Hollandse pannen en watert aan de straatzijde af via een gietijzeren goot en aan de andere zijde zonder goot. Het dakoverstek rust op doorgestoken gordingen. De windveren zijn voorzien van gezaagde decoraties: driehoekjes langs de onderrand en accolademotieven op de bovenrand. Gezaagde makelaars dienen als decoratieve bekroning.

De hoog opgetrokken GEVELS zijn in kruisverband gemetseld. De voegen zijn geknipt. De gevelopeningen in het woongedeelte zijn rechthoekig van vorm en worden afgesloten door strekken. De begane grond heeft T-schuifvensters met diagonale stalen roedenindeling: vier stuks in de voorgevel (noorden) en één in beide zijgevels. Twee vergelijkbare vensters in de rechter zijgevel (westen) zijn niet oorspronkelijk. Op de panelen van de vensterluiken is het motief van de zandloper met wisselrondje aangebracht in de kleuren blauw en wit. De lekdorpels zijn uitgevoerd in hout. De rijk uitgevoerde en symmetrisch ingedeelde voorgevel heeft in het midden een vooruitspringend gedeelte met twee vensters gevat in een decoratieve omlijsting. De gecementeerde omlijsting bestaat uit twee fantasie-pilasters (vertanding en zigzag-motief) en een horizontale band met diamantkoppen in geel en zwart. In het basement van de rechter pilaster is een hardstenen gevelsteen aangebracht met het opschrift: "W.H.J.R. / 3 aug. 1868.". De verdieping heeft een groot samengesteld venster met drie hoge draairamen en diagonale roedenindeling. In de rechter zijde van de gevelvoorsprong bevindt zich een paneeldeur (toegang tot voormalige herenkamer). De voorgevel heeft aan weerszijden van de gevelvoorsprong een T-schuifvenster van het omschreven type. De uitgespaarde hoeken zijn onder het dakoverstek 'opgevuld' met verticaal lattenwerk dat rust op een bewerkte hoekkolom.

De gevelopeningen in het bedrijfsgedeelte worden overwegend boogvormig afgesloten: rondbogen bij de oorspronkelijke stalramen en korfbogen bij de opgeklampte deel- en mestdeuren. De naar het zuiden gerichte achtergevel heeft een symmetrische indeling: deeldeuren met middenstijl tussen kleine rondboogvensters en mestdeuren. Ter hoogte van de zoldervloer bevinden zich

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

jaartalankers: "1868". De hooizolder is bereikbaar via een korfboogvormig afgesloten luik. De duimhengsels zijn ingelaten in natuursteenblokken. Het bedrijfsgedeelte heeft in de oostgevel drie halfronde stalen stalramen en drie mestdeuren; om en om aangebracht. De westgevel heeft drie niet oorspronkelijke zesruits stalramen en één mestdeur. De RUIMTELIJKE INDELING is driebeukig. De grote herenkamer in de middenbeuk wordt geflankeerd door een slaapkamer aan de oostzijde en een kelder (tongewelf) met opkamer aan de westzijde. Achter de kelder/opkamer liggen achtereenvolgens de keuken, de zijgang en de waskamer. Het bedrijfsgedeelte heeft aan de oostzijde van de deel een koeienstal (5 gebintvakken) en aan de westzijde een paardenstal (2 gebintvakken). Het achterste gedeelte van de deel dat aansluit op de keuken is als bijkeuken bij het woonhuis getrokken. De draagconstructie van gezaagd grenenhout bestaat uit zes in serie geplaatste dekbalkgebinten met overstekken, dekbalkjukken en schaarspanten. Het eerste gebint is tegen de achtergevel geplaatst.

Het erf is aan de straatzijde afgezet met een laag smeedijzeren spijlen-HEK. Aan het begin van de oprijlaan staat een hoog inrijhek opgesteld: dubbel smeedijzeren draaihek met pijlpunten tussen twee houten stijlen die door een bol worden bekroond.

Waardering

BOERDERIJ "Het Dorp" uit 1868 met HEK.

- Van architectuurhistorische waarde als typologisch goed en gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een driebeukige hallehuisboerderij met middenlangsdeel. Het bedrijfsgedeelte is een vroeg voorbeeld van een grupstal met mestdeuren in de hoge zijgevels. Het woongedeelte valt op door de bijzondere ornamentiek en het rijke kleur- en materiaalgebruik. Opmerkelijk is voorts de gevelvoorsprong ter plaatse van de herenkamer met een eigen ingang in de rechter zijde. -Van cultuurhistorische waarde vanwege de relatie tussen de boerderij en het Huis Scherpenzeel; herkenbaar aan het kleurgebruik op de luiken, het opschrift van de gevelsteen en de herenkamer. - Van stedenbouwkundige waarde als essentieel onderdeel van het markant gesitueerde agrarische complex "Het Dorp" aan de rand van het park rond Huis Scherpenzeel.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 523479

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	24 juni 2002
Kadaster deel/nr	82943/191

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Scherpenzeel	Scherpenzeel	Gelderland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Scherpenzeel	E			3859

Omschrijving**

Omschrijving

Houten driebeukige SCHUUR met middenlangsdeel uit (vermoedelijk) 1868. De schuur op rechthoekig grondplan heeft een zadeldak met ongelijke schilden. Het dakschild aan de straatzijde loopt lager door. Het dak is gedekt met gesmoorde oud-Hollandse pannen en watert aan de straatzijde af zonder goot en aan de andere zijde via een zinken mastgoot. Het dakoverstek rust op doorgestoken gordingen. De windveren zijn langs de onderrand voorzien van gezaagde decoraties in de vorm van halve cirkels. De houten wanden zijn geplaatst op een bakstenen voetmuur. Dit lage muurtje is gemetseld in kruisverband en wordt afgesloten door een rollaag. De houten wanden bestaan uit wandstijlen met aan de buitenzijde een horizontale beschieting van gepotdekselde delen. In het midden van beide kopse zijden zijn de oorspronkelijke inrijdeuren vervangen door een enkele opgeklampte staldeur. Boven deze deur bevindt zich een zolderluik. De variatie in stalramen is groot: half rond, getoogd en rechthoekig met kruisvormige roedenindeling. In de lange zijden van de schuur zijn (dubbele) mestluiken van gepotdekselde delen aangebracht. Aan de boerderij-zijde zijn twee van deze luiken vervangen door een staldeur.

De inwendige draagconstructie bestaat uit drie dekbalkgebinten met elk twee stijlen en overstekken aan weerszijden. Op de gebinten zijn schaarspanten met overgekepte balken geplaatst.

Waardering

Houten SCHUUR uit (vermoedelijk) 1868.

- Van architectuurhistorische waarde als typologisch goed voorbeeld van een 19de eeuwse agrarische schuur met gepotdekselde wanden waarin mestluiken, en een driebeukige indeling met middenlangsdeel en dekbalkgebinten.

- Van stedenbouwkundige waarde als essentieel onderdeel van het markant gesitueerde agrarische complex "Het Dorp" aan de rand van het park rond Huis Scherpenzeel.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Schuur(M)